

Lornsen: Unionsverfassung

Bogen

Lornsen, Uwe Jens: *Die Unions-Verfassung Dänemarks und Schleswigholsteins*. Jena 1841.

Noget, man skal lægge mærke til i titlen, er, at der IKKE er nogen bindestreg mellem "Schleswig" og "Holstein". Bogen handler nemlig om det land Slesvigholsten, der iflg. **Lornsen** skulle smeltes sammen til én samlet stat med egen regering, egen forfatning og egne love. Kun konge og udenrigspolitik skulle man have fælles med Danmark. I hvert fald til at begynde med.

Læg dernæst mærke til ordet "Verfassung", forfatning. Det, der var grundtanken i mange af de liberale bevægelser, der gik hen over Europa på **Lornsens** tid, var, at enevælden – hvor kongen i princippet havde al magt – skulle erstattes af en regeringsform, der var fastlagt i en grundlov, d.v.s. forfatning, som folket havde vedtaget. Det var altså på en måde demokrati, det handlede om.

Med sine 525 sider rummer bogen hele arsenalet af argumenter for den slesvig-holstenske sag. Som de fleste andre frihedsbevægelser i tiden – hentede man disse argumenter i historien. Historisk set havde Slesvig og Holsten altid været uafhængige, hævdede **Lornsen**. Intet bandt dem statsretligt til fremmede lande som f.eks. Danmark – i hvert fald ikke, når man gik lidt længere tilbage i historien. Meget af **Lornsens** bog handler derfor om de stribevis af krige, traktater, retigheder, frihedsbreve ikke mindst fra middelalderen, der efter **Lornsens** opfattelse nærmest beviste, at Slesvig-Holsten havde ret til at være selvstændige – og til at forenes.

Som det ses, nåede bogen først at udkomme tre år efter **Lornsens** død, i 1841, i den tyske by Jena.

Forfatteren

Uwe Jens Lornsen (1793-1838) var hovedoplysningsmanden til den bevægelse, der i årene ca. 1830 til 1848 arbejdede for hertugdømmerne Slesvig og Holstens forening som en selvstændig stat og løsrivelse fra den danske såkaldte "helstat". Oprindeligt var han ansat som embedsmand i det Tyske Kancelli i København, en slags udenrigsministerium, der specielt tog sig af hertugdømmernes forhold.

Fra 1830 kastede han sig ud i en intens agitation til fordel for den slesvig-holstenske sag. Bl.a. skrev han det berømte, 11 sider lange manifest *Ueber das Verfassungswerk in Schleswigholstein* (Om forfatningsværket i Slesvig-Holsten). Det kom til at koste ham en et-årig fængselsstraf, hvor han i perioder sad indespærret i den militære arrest i Rendsborgs fæstning. Opholdet gav ham muligheder for at arbejde videre med sine tanker – det, der senere blev til den udgave, skolen besidder.

Straffen tog hårdt på hans i forvejen svage helbred. Efter løsladelsen valgte han at udvandre til Brasilien, men vendte efter få år tilbage. Hans hyppige anfald af manio-depressivitet førte til hans selvmord allerede i 1838.

Efter sin død blev han et ikon for den slesvig-holstenske sag og har lige siden haft en fast plads i Sønderjyllands historie.

Baggrunden

Lornsens opfattelse mindede i sit væsen om flere andre europæiske frihedsrørelser, der gik over det meste af Europa i årene efter den franske revolution og Napoleon. 1815 havde herskerne sat hælene i – nu skulle Europa tilbage til den gamle orden! Men tryk avlede modtryk. Ved "Julirevolutionen" i 1830 var der på ny opstand i Paris, der bredte sig til flere europæiske lande, bl.a. Belgien og flere af de tyske dellande. Det var det, der inspirerede **Lornsen** til at kaste sig ud i sit eget projekt: **Den slesvig-holstenske frihedsbevægelse**.

Ingen vidste bedre end den danske konge, **Frederik VI**, hvad den slags kunne føre til for hans egen regeringsform: enevælden. Derfor blev **Lornsen** smidt i fængsel – hvilket naturligvis var naivt og nærmest svarede til at fejle problemet ind under gulvtæppet. Frihedsrørelserne fortsatte – også i Danmark. I 1834 måtte kongen – nødtvungent, for at sige det mildt – gå med til at oprette de såkaldte **rådgivende provinsialstænder** – det første spæde skridt henimod folkestyre i Danmark. Højdepunktet i den udvikling kom med Danmarks første demokratiske grundlov, **Junigrundloven af 5. juni 1849**.

Men langt alvorligere – i hvert fald for en by som Haderslev – var, at **Lornsen** og hans tilhængere totalt **ignorerede det danske befolkningselement**, der – specielt i det nordlige Slesvig – overhovedet **ikke** ønskede nogen selvstændig slesvig-holstensk stat, men tværtimod en sammenslutning af hertugdømmet Slesvig med kongeriget Danmark med udskillelse af Holsten ("Danmark til Ejderen").

Dermed var grunden lagt til den **første slesvigske krig 1848-50**.